

OBSAH

Úvod (Antonín Kříž)	9
---------------------	---

KNIHA PRVNÍ

Podstata, hodnota a cíl metafyziky.

Kritika domněnek o principech věcí

1. Potřeba vědění. Povaha vědy vůbec a podstata, hodnota a úkol metafyzické vědy zvlášť	33
2. Povaha, předmět a cíl moudrosti	36
3. Druhy příčin. Přehled starších filozofických soustav	39
4. Pokračování v přehledu starších filozofických nauk	43
5. Pýthagorovci a eleaté. Stručné shrnutí dřívějších soustav	45
6. Platónovo učení o idejích a číslech. Kritika	49
7. Důsledky starších filozofických názorů o příčinách a jejich kritika	51
8. Pokračování v kritice názorů starších filosofů	52
9. Kritika Platónova učení o číslech a idejích	56
10. Závěrečná úvaha	63

KNIHA DRUHÁ

Několik poznámek o metafyzice jako vědě a její metodě

1. Nesnadnost a snadnost filozofie.
Zásluhy dřívějších myslitelů. Cíl filozofie 65
2. Zda jest neomezená řada příčin 66
3. Metoda filozofického výkladu 69

KNIHA TŘETÍ

Aporie metafyziky

1. Formulace řešení metafyzických otázek.
Důležitost pochybování. Druhy aporií 71
2. Pojednání o prvních pěti aporiích 74
3. Pokračování pojednání o aporiích
(aporie šestá až sedmá) 79
4. Pokračování pojednání o aporiích
(aporie osmá až jedenáctá) 82
5. Pokračování pojednání o aporiích
(aporie dvanáctá) 89
6. Pokračování pojednání o aporiích
(aporie třináctá až patnáctá) 91

KNIHA ČTVRTÁ

Podstata a úkol metafyziky. Definice metafyziky

1. Předmět a definice metafyziky 93
2. Významy jsoucná. Odpověď na první aporii 94
3. Principy myšlení, logické zásady jako předmět
metafyziky, první filozofie. Zásada sporu 98

4. Pokračování výkladu o zásadě sporu. Její oprávněnost a nepřímý důkaz pro ni	100
5. Další osvětlení nauky protivníků zásady sporu a metoda vyvracení	108
6. Důsledek zásady sporu. Subjektivnost a relativnost smyslového vnímání nedokazuje nesprávnost zásady sporu	113
7. Zásada o vyloučeném třetím	115
8. Nesprávnost tvrzení: Vše je pravdivé nebo mylné, vše je v klidu nebo v pohybu	117

KNIHA PÁTÁ

Vysvětlení některých filozofických pojmů

1. Počátek	119
2. Příčina	120
3. Prvek (živel)	123
4. Příroda, přirozenost	124
5. Nutné	125
6. Jedno	127
7. Jsoucnost	130
8. Podstata	132
9. Totéž, jiné, rozdílné, podobné	133
10. Protikladné	134
11. Dřívější a pozdější	135
12. Mohoucnost (mohutnost, možnost)	137
13. Kolikostní, kolikost	139

14. Jakostní, jakost	140
15. Vztažné	141
16. Dokonalé, dokonalost	143
17. Omezení, mez	145
18. Podle čeho, proč. Samo o sobě	145
19. Rozpoložení	146
20. Držení, stav	147
21. Trpnost	147
22. Zbavenost	148
23. Mít	149
24. Být z něčeho	149
25. Část	150
26. Celé	151
27. Kusé	152
28. Rod	153
29. Omyl, klam	154
30. Nahodilost, případek	155

KNIHA ŠESTÁ

Další výklad o povaze, předmětu a úkolu metafyziky.

Roztřídění věd

1. Roztřídění věd a vztah metafyziky k ostatním vědám	157
2. Jsoucno nahodilé není předmětem vědy	159
3. Příčiny nahodilého jsoucna	162
4. Pravda, omyl a metafyzika	163

KNIHA SEDMÁ
Pojednání o podstatě

1. Podstata jako první předmět metafyziky	165
2. Různé názory o podstatě	166
3. Vlastní pojem podstaty. Otázka, zda látka je podstatou	167
4. Bytnost	169
5. Zda je výměr toho, co o sobě nemá jsoucnost	172
6. Zda bytnost je odloučená a různá od věci	173
7. Vznik a jeho druhy	176
8. Vznikání a bytí tvaru. Tvar nevzniká ani neexistuje odloučeně	178
9. Vznikání nahodilé a tvar	180
10. Celek a části. O výměru	182
11. Další určení vztahu celku a částí. Zda lze oddělovat druh od látky	186
12. Jednota výměru. Význam pro výklad podstaty	189
13. Výsledky pro pojem podstaty. Otázka, zda obecně je podstatou	191
14. Vyvracení učení o samostatné jsoucnosti idejí	193
15. Ideje, stejně jako jednotliviny, nelze vymezit	194
16. Zda jedno a jsoucno jsou podstatou. Omyl učení o idejích	196
17. Doplnění pojmu podstaty a tvaru. Podstata jako počátek. Cesta k příčinám smyslových podstat	198

KNIHA OSMÁ

Pokračování o principech smyslové podstaty.

Látka a tvar

1. Druhy podstaty. Látka jako počátek	201
2. Tvar jako vlastní podstata. Určení tvaru	203
3. Několik dalších poznámek o podstatě
se zřením k platónským názorům o ideji a čísle	205
4. Látka a její vztah k různosti věcí	207
5. Vztah látky k tomu, co nemá vzniku a zániku,
a k stavu a zbavenosti	209
6. Sjednocení látky a tvaru. Tvar je uskutečněním	210

KNIHA DEVÁTÁ

Zkoumání jsoucná z hlediska možnosti a skutečnosti

1. Možnost, mohoucnost činná a trpná	213
2. Mohoucnost čili mohutnost rozumná a nerozumná	215
3. Náзор megariků o jsoucnu možném a skutečném	216
4. Možné a nemožné	218
5. Způsob působení mohutností rozumných
a nerozumných	219
6. Skutečná činnost, skutečnost. Vztah k pohybu	220
7. Kdy je něco v možnosti a kdy není	222
8. Skutečnost je dříve než možnost	224
9. Skutečnost je lepší než možnost	228
10. Skutečnost pravdivá a mylná	229

KNIHA DESÁTÁ

Jsoucnost, jedno a totéž; protivy, pomíjející a nepomíjející

1. Čtyři druhy jedna. Jedno jako míra	231
2. Zda jedno je podstatou	235
3. Jedno a mnohé, totožné a podobné, jiné čili různé a nepodobné	237
4. Protivy	239
5. Vztah stejného k velkému a malému	241
6. Jedno a mnohé	243
7. Střední členy	245
8. Různé druhově	247
9. Pokračování v určení toho, co se různí druhově	248
10. Pomíjející a nepomíjející. Důsledky učení o idejích	250

KNIHA JEDENÁCTÁ

*Stručný přehled a příprava k dalšímu pojednání
o obecných a nejvyšších příčinách*

1. Rekapitulace aporií. Předmět moudrosti	251
2. Pokračování. Zda je ještě něco jiného mimo věci smysly vnímatelné	253
3. Podstata a úkol metafyziky	256
4. Vztah metafyziky k fyzice a matematice	258
5. Věta sporu, nejvyšší axioma metafyziky	258
6. Vyvrácení věty Prótagorovy. Věta o vyloučeném třetím	260

7. Rozdělení filozofie a vztah první filozofie k ostatním vědám. Přednost metafyziky	263
8. Jsoucnost nahodilá. Jsoucnost pravdivá. Náhoda	265
9. Pohyb	267
10. Neomezeno jako vlastnost pohybu	270
11. Bližší určení pohybu	273
12. Tři druhy pohybu	275

KNIHA DVANÁCTÁ

Počátky smyslových podstat.

Poslední příčina všeho jsoucna.

Jsoucnost nejvyšší bytosti

1. Podstata a její druhy	279
2. Počátky vznikání a změny	280
3. Poznámky o tvaru a podstatě	281
4. Stejnost nebo různost počátků, podstaty a ostatních kategorií	283
5. Pokračování o stejnosti nebo různosti počátků a podstat	285
6. Nutnost věčné, nehybné a skutečné podstaty jako příčiny, počátku všeho	286
7. Bůh a jeho podstata	288
8. Ostatní nehmotné podstaty	291
9. Myšlení boha	295
10. Přehled odchylných názorů a jejich vyvracení. Řád a jednota světa	296

KNIHA TŘINÁCTÁ

Polemika s učením o idejích a číslech

1. Postup zkoumání otázky, zda čísla a ideje jsou samostatné	301
2. Podstata matematických předmětů	302
3. Jsoucnost matematických předmětů. Dobro a krásno. Chvála věd matematických	305
4. Učení o idejích	308
5. Zda jsou ideje příčinami věcí	310
6. Různé teorie číselné	311
7. Platónská nauka o číslech	314
8. Pokračování v úvaze o číselných teoriích	318
9. Pokračování v úvaze o číselných teoriích. Přejechod k úvaze o nauce o počátcích	323
10. Zda obecné je samostatné jako předmět vědy	327

KNIHA ČTRNÁCTÁ

O odloučených podstatách podle domněnek jiných filosofů

1. O platónských počátcích	331
2. Kritika platónských počátků	334
3. Pokračování v kritice teorie čísel	338
4. Počátky a dobro	341
5. Pokračování v kritice číselné teorie	343
6. Pýthagorská číselná symbolika	345

Poznámky (Antonín Kříž)	349
Zkratky	476
Ediční poznámka	482